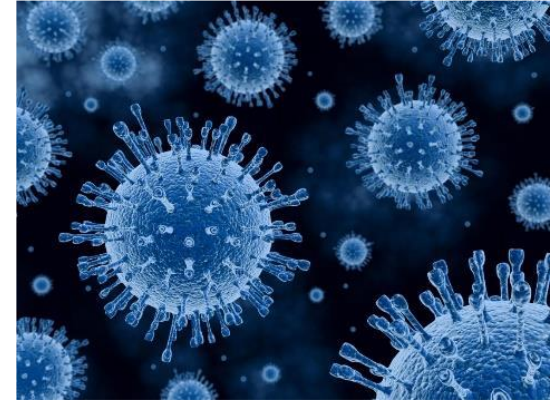

IPN i Vänern

En summering av vad vi vet, vad som hänt vad som görs och en glimt i in spåkulan

Vad är IPN (*infektiös pankreasnekros*)?

- IPN är ett virus som angriper alla laxfiskarter, men även gädda, abborre och ål kan vara bärare och spridare
- Sjukdomsbild: yttre och inre blödningar, svullen buk, utstående ögon häftiga spiralformade simrörelser

Vad är IPN (*infektiös pankreasnekros*)?

- IPN är ett virus som angriper alla laxfiskarter, men även gädda, abborre och ål kan vara bärare och spridare
- Sjukdomsbild: yttre och inre blödningar, svullen buk, utstående ögon häftiga spiralformade simrörelser
- Dödlighet och spridning varierar beroende på ålder och tätheter. Framförallt kritiskt för nykläckta yngel, >80%
- Fisk som överlever är vanligtvis symptomfria men förblir smittobärare och spridare. Dold förekomst kan leda till nedsatt immunförsvar.
- Viruset är mycket motståndskraftigt och har ingen känd behandlingsmetod.
- IPN omfattas av epizootilagstiftningen = *allmänfarliga sjukdomar som kan utgöra ett allvarligt hot mot djurs hälsa eller medföra stora ekonomiska förluster för samhället.*
- Fynd är anmälningspliktiga och medför restriktioner och åtgärder enligt Jordbruksverkets beslut

Hur sprids IPN?

- Viruspartiklar avges via urin, avföring, rom och mjölke
- Smittar *horisontellt*= via vatten och direktkontakt, samt *vertikalt*= föräldrar till rom
- Fåglar, importerad fisk, fiskeredskap och fartyg kan vara smittspridare till nya vatten

Var finns IPN?

- Sjukdomen är framförallt ett problem i fiskodlingar, täthetsaspekt. Vanligt förekommande i hela Europa, inklusive våra grannländer där utbrott orsakar stora problem och höga kostnader för fiskodlingsbranschen
- IPN har tidigare enbart hittats i svensk kustzon (havet)
- Sverige har så kallad *fristatus* för IPN i inlandet. Fristatus innebär att IPN inte får finnas i ett visst område och eventuella fynd kräver åtgärder

IPN i Vänern/Klarälven

- I samband med rutinprovtagningen av avelsfisk i Forshaga 2016 hittas IPN i prov från öring av Gullspångsstam. Det första fyndet av IPN i svenskt inlandsvatten.
- Sedan 1994 har ca 250 fiskar per år provtagits = 1 fynd. Jordbruksverket (SJV) bedömer förekomsten av IPN i Vänern/Klarälven som sannolikt väldigt liten.
- Inga tecken på epidemiskt IPN-utbrott på uppväxtområdena.
- SJV utfärdar efter fyndet och i enlighet med epizootilagstiftningen spärrbeslut för avelsfisket i Forshaga samt för odlingar inom Vänerområdet.
- *Inga ytterligare fynd görs* och spärrbesluten hävs för odlingarna
- Spärrbeslutet för avelsfisket i Forshaga kvarstår då det krävs sanering.
- Saneringen inleds under våren 2017 och när den är klar häver SJV spärrbeslutet även för avelsfisket (augusti).

Konsekvenser av IPN-fyndet 2016...

...för näringen:

- Pga spärrbeslutet på odlingarna och oklarheter kring smittans utbredning har odlingarna inte kunnat sälja fisken vidare. Även köpare drabbas.
- Spärrbeslutet vid avelsfisket i Forshaga har påverkat kraftbolaget i deras möjlighet att uppfylla villkoren i vattendomarna.

...för yrkes-, sport-och fritidsfisket:

- Regnbåge för P&T och annan sättfisk har inte kunnat levereras från berörda odlingar.
- På sikt kan smoltutsättningarna av lax och öring i Vänern tillfälligt påverkas.

...för den vilda laxen och öringen:

- Inga transporter av lekfisk från Forshaga avelsfiske och uppåt i Klarälven skedde under 2017. En årsklass av naturproducerad L+Ö kommer därmed gå förlorad.

Vad har gjorts och vad är på gång?

Myndighetsmöten (SJV, HaV, LST, SVA)

- **Provtagningsprogram IPN:** Syftet är att få en bild över förekomst och utbredning av IPN ute i Vänern, resultaten ska fungera som en del i framtida beslutsunderlag och ev. åtgärder.

-Vuxen L+Ö från olika delar av sjön + vildfödda lax- och öringungar från norra Klarälven. Totalt 500st.
-hittills har ca 170 fiskar provtagits och analyserats.
IPN har inte har kunnat konstateras i något prov.

- **Virulensstudie IPN:** Hur smittsam och allvarlig virustypen från Vänern är kommer (troligtvis) undersökas av SVA under våren 2018.

- De rutinmässiga analyserna av avelsfisk fortsätter under hösten 2017.

- Regeringen har inför diskussioner med EU-kommissionen om Sveriges fristatus bett SJV om ett yttrande över IPN-situationen, med olika scenarier och konsekvenser

Konsekvenser på längre sikt

Beror på...

...om nya fynd hittas under pågående och framtida provtagningar

...hur aggressiv virustypen i Vänern är

...om och hur Sveriges fristatus påverkas av fyndet 2016

...vilka beslut och åtgärder som SJV meddelar utifrån resultaten av undersökningar och statusklassning.

Tack för uppmärksamheten!

